

Раннопролетни грижи при овощните насаждения

Автор(и): дирекция "РЗ и контрол" към БАБХ

Дата: 16.03.2014

- Земеделските производители, които прилагат в производството продукти за растителна защита, са задължени да прилагат само разрешените за употреба продукти за растителна защита при съответната култура, вредител и в съответната доза, включени в „**списък на разрешените за предлагане на пазара и употреба продукти за растителна защита**“, публикуван в интернет страницата на бабх на адрес: <http://www.babh.government.bg>
- Закупуването на продукти за растителна защита трябва да става само от търговци, притежаващи разрешение за дейността и включени в „**списък на фирми, получили разрешение за извършване на дейностите търговия на едро с продукти за растителна защита, търговия на дребно с продукти за растителна защита в селскостопанска аптека, преупаковане на продукти за растителна защита и извършване на фумигация и обеззаразяване на площи, помещения и растителна продукция срещу вредители**“, публикуван в интернет страницата на БАБХ.

дирекция „РЗ и контрол“ към БАБХ

Раннопролетни агротехически и
Растителнозащитни грижи при овощните насаждения
Болест/Неприятел

Контрол

Зимна резитба:

- раннопролетна фитосанитарна резитба преди набъбване на пъпките – най-рано при ябълка и круша като по-студоустойчиви, по-късно при череша, вишна, праскова и кайсия
- формиране на короната
- отстраняване на заразените клони за намаляване на зимуващата инфекция от вредители и ограничаване разпространението им през активната вегетация на културите
- изрязване на изсъхналите клони и клонки, като отрезите се правят на разстояние 20–30 см от мястото на повредата
- отстраняване на старата напукана кора
- изрязване на гъсенични гнезда, яйчни купчинки и мумифицирани плодове
- замазване на отрезите с блажна боя или бял латекс, към които се добавя медсъдържащ фунгицид или се използва готова овощарска замазка, за по-добро калусиране и предпазване от навлизане на вторични инфекции

Обработка на почвата:

- заораване на окапалите листа за унищожаване на зимуващия запас от болести в листата и от неприятели в почвата
- при обработка на почвата да не се наранява кореновата система, за предпазване от инфекции с бактериален рак и причинители на кореново гниене
- дълбочината на оранта се определя от възрастта на насаждението и типа на подложката

Зимно-пролетно химично третиране:

Провежда се след набъбване, преди разпукване на пъпките и след извършване на зимната резитба.

- **Срещу болести** – с 1% *бордолезов разтвор*, за предпазване на овощните видове от заразяване с *къдравост по праскова*, *сачмянка по костилкови*, *ранно кафяво гниене*, *бактериално изсъхване*, *мехурки по слива* и др.
- Срещу неприятели – с 2–3% *Пара Зомер (75% парафиново масло)*, при установяване на:
 - *Червен овощен акар* – 60–80 бр. зимни яйца на 10 см от клонката
 - *Листни въшки* – 10 % пъпки с яйца
 - *Листозавивачки* – 3–5 бр. яйчни групички на дърво
 - *Калифорнийската щитоносна въшка* – при установено наличие
 - *Сливово щитоносна въшка* – 20–30 бр. на 100 см скелетна клонка
- За постигане на качествено и максимално ефективно зимно-пролетно пръскане е необходимо да се спазват следните условия:
 - третирането да се извършва в сухо, топло и тихо време при температура на въздуха над 5 °C и скорост на вятъра до 2–3 м/сек
 - висока разходна норма на работен разтвор (100–120 л/дка) за обилно напръскване (окъпване) на дърветата от върха до основата на ствола
 - разпръсквачите на пръскачката да са с отвори, осигуряващи едри капки

Контрол:

Болест/Неприятел

Причинител Симптоми/Повреди

Жизнен цикъл

Къдравост по праскова, нектарина, кайсия

Taphrina deformans

- гъба

- единични или многобройни, бледожълти, бледозелени или аленочервени подутини върху горната страна на листата, хлътнали от долната страна
- плътни, груби и вълнообразно накъдрени тъкани

- причинителят на болестта презимува като аскоспори между люспите на пъпките или по кората на заразените леторасли
- заразяването се осъществява с разпукване на листните пъпки

Контрол:

- До набъбване на пъпките се пръска с 1 % *бордолезов разтвор*.
- При набъбване на пъпките се провеждат още 1–2 третирания през 10 дни.
- **Регистрираните фунгициди:** Дитан М-45 – 0,3%, Дитан ДГ – 0,3%, Санкоцеб 80 ВП – 0,3%, Скор 250 ЕК – 0,02%, Тирам 80 ВГ – 0,3%, Фунгуран ОН 50 ВП – 0,15%, Шавит Ф 72 ВДГ – 0,2%, Шампион/Макс 50 ВП/Шамп ВП – 0,3%.

Болест/Неприятел

Причинител Симптоми/Повреди

Жизнен цикъл

Болест/Неприятел	Причинител	Симптоми/Повреди	Жизнен цикъл
Огнен пригор по семковите овощни видове – круша, дюля, ябълка, мушмула 	Erwinia amylovora- бактерия	- извити кукообразно от върха надолу и изсъхнали млади леторасли - клони с изсъхнали листа и плодове - завитите като фунии болни листа остават на дървото и след листопада - изсъхнали цели дървета, с неокапали цветове, листа и завръзи, които имат опожарен вид - по време на цъфтежа и след него се наблюдават първите поражения върху плододавачите дървета - цветовете и дръжките покафеняват, изсъхват и повечето остават прикрепени - некротизата бързо обхваща съседните цветове откъм дръжките и прилежащите леторасли - при влажно и топло време заразените части се покриват с капчици ексудат - при крушата и дюлята некротизиралите участъци почерняват, а при ябълка и мушмула са тъмнокафяви - по клонките, скелетните клони и стволите се образуват раковини - около мястото на повредата кората се напуква и пожълтява	- бактерията презимува в раковините, образувани по стволите, клоните и клонките на дърветата - през пролетта върху раковините се образува бактериален ексудат, който се разнася чрез инструментите при резитба, чрез дъжд, вятър, градушка, птици, насекоми, чрез пчелите по време на опрашване - на големи разстояния бактерията се пренася чрез посадъчния материал и калемите от болни растения
Контрол:		- До набъбване на пъпките е необходимо да се извърши: - изрязване на заразените клони на 50–70 см под границата между болната и здравата тъкан - събиране и изгаряне на заразените клони - изкореняване и изгаряне на силно заразените дървета - резитбата на здравите дървета се извършва преди тази на болните - след всеки отрез инструментите се обеззаразяват с 10% разтвор на белина, 2% формалин или спирт за горене, разреден с вода 1:3, в продължение на 2–3 минути - раните се намазват с бял латекс с прибавка на 1% разтвор на медсъдържащ фунгицид - Поддържане на оптимален N-P-K баланс, без допускане на излишък от азот: - ранното пролетно подхранване с азот да се раздели, като половината от количеството се внесе месец преди началото на растежа, а останалата част – след падане на венчелистчетата - Преди разпукване на пъпките да се извърши късно пръскане с 2% бордолезов разтвор или с други медсъдържащи фунгициди. - Да не се закупува посадъчен материал и да не се вземат калемите от райони, където е разпространена болестта. - Да се засажда само на здрав посадъчен материал, като се подбират устойчиви сортове. - По време на вегетацията да се извършват наблюдения и при откриване на източници на вторична зараза да се отстраняват незабавно с дезинфектирани инструменти. - Използване на медсъдържащи средства, като се извършват от 4 до 8 пръскания, в благоприятни (температура и влага) за развитие на болестта условия. - Особено важни са предпазните пръскания по време на цъфтежа и след градушка, когато бактерията най-лесно прониква в растителните тъкани.	

Болест/Неприятел	Причинител	Симптоми/Повреди	Жизнен цикъл
Обикновена крушова листна бълха по круша 	Psylla pyri	- възрастни, ларви и нимфи смучат сок от пъпките, листата, цветовете, плодовете и летораслите - при храненето бълхите отделят „медена роса“, която замърсява нападателните части, тъй като се развиват вторично чернилни гъбички - предизвиква преждевременно остаряване на леторасли, клончета и листа, повишавайки съдържанието на азот в тях - преносител на микоплазма, запущаща проводящите съдове и изтощаване и загиване на крушовите дървета при масово размножаване	зимува като възрастно под опадналите листа, в цепнатините и под старата, напукана кора на стъблото и в други удобни места

Болест/Неприятел	Причинител	Симптоми/Повреди	Жизнен цикъл
Контрол:		- Третиране в първите топли дни на февруари или март при задържане на температурата за три и повече дни над 5–8 °C. - Борбата е срещу възрастните, когато напускат местата за зимуване и преминават по късите и торбести клончета на крушата. - Праг на икономическа вредност – 1 брой възрастно и 8–10 бр. яйца на 8–10 торбести клонки. Регистрирани инсектициди: <i>Вазтак Нов 100 ЕК – 0,02%, Дека ЕК – 75 мл/дка, Децис 2,5 ЕК – 0,03%, Децис 100 ЕК – 12,25 мл/дка, Синеис 480 СК – 30–43,7 мл/дка, Суми алфа 5 ЕК/Сумицидин 5 ЕК – 0,03%.</i>	
Болест/Неприятел	Причинител	Симптоми/Повреди	Жизнен цикъл
Калифорнийска щитоносна въшка – напада около 200 растителни вида, основно ябълка и круша	Quadraspidiotus perniciosus	- смуче сок от кората на стъблото, клоните, клонките, плодовете и листата - при силно нападение кората се напуква и загива - отделни клони изсъхват, а по-късно загива и цялото дърво	зимува като ларва от първа възраст по кората на клонките и стъблото, която завършва развитието си по време на цъфтежа на ябълките
Контрол:		- През невегетационния период борбата е насочена срещу зимуващия стадий – ларвите. - До набъбване на пъпките на ябълките и крушите да се извърши третиране с регистрирания продукт <i>Пара зомер – 2% (75% парафиново масло)</i>, който действа чрез асфикция – образува маслен филм, който покрива щитчето на зимуващата ларва и я лишава от кислород, вследствие на което тя загива. - При третирането с 3% <i>Пара зомер</i> се унищожават и зимуващите яйца на червения оwoщен акар, при установена плътност 60–80 зимни яйца на 10 см клонка при ябълка и 40–50 яйца на 10 см клонка при круша, както и действие срещу щитоносни въшки, листни бълхи, хоботници и др. - Продуктът може да се добави към фунгицидния разтвор или да се използва самостоятелно	